O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
DENOV TADBIRKORLIK VA PEDAGOGIKA INSTITUTI

"BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIGA TA'LIM-TARBIYA BERISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING O'RNI" MAVZUSIDA

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

MATERIALLARI TO'PLAMI

Denov-2024

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
DENOV TADBIRKORLIK VA PEDAGOGIKA INSTITUTI

BOSHLANG‘ICH TA’LIM METODIKASI KAFEDRASI

“BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARIGA TA’LIM-TARBIYA BERISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING O‘RNI”

mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjuman
MATERIALLARI TO‘PLAMI

2024-yil 18-sentyabr

СБОРНИК МАТЕРИАЛЫ
Республиканской научно-практической конференции по теме

“РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ И ВОСПИТАНИИ УЧЕНИКОВ НАЧАЛЬНОГО КЛАССА”

V QISM
18 сентября 2024 года

Denov – 2024

UDK: 373.3.016:005.591.6
KBK: 74.202.4
B 89

Anjuman materiallari Denov tadbirkorlik va pedagogika institutining ilmiy-uslubiy kengashining 2024-yil 16-apreldagi № 51-A-bayonnomasi bilan nashrga tavsiya etilgan.

Mazkur to‘plamda boshlang‘ich ta’lim sohasidagi respublikamizdagi taniqli olim va mutaxassislar, o‘rta umumta’lim maktablarining o‘qituvchilari, tadqiqotchilar, magistrlar hamda iqtidorli talabalarning boshlang‘ich ta’lim jarayoniga innovatsion yondoshuvi, boshlang‘ich ta’limda malakali kadrlar muammosi, boshlang‘ich sinflarda fanlarni o‘qitish metodikasi, boshlang‘ich sinflarda tarbiyaviy ishlar, boshlang‘ich ta’limni yanada rivojlantirishning istiqbolli yo‘nalishlari, uning takomilini belgilovchi faktorlar, ta’lim-tarbiyaviy jarayonda pedagogik-innovatsion va axborot-kommunikatsion texnologiyalarni qo‘llashning dolzarb masalalari va ularning yechimiga doir taklif-mulohazalar o‘z aksini topgan.

Anjuman to‘plami materiallaridan ta’lim muassasalarining professor-o‘qituvchilari, katta ilmiy xodim-izlanuvchilar, mustaqil tadqiqotchilar, talabalar va sohaga qiziquvchilar foydalanishlari mumkin.

Mas’ul muharrir:
Yu.G‘.Maxmudov – Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti professori, pedagogika fanlari doktori

Tahrir hay’ati a’zolari:
R.Salomova, U.Eshqorayev, S.Do‘stov, Q.Atamurodova, Q.Xo‘shboqov, Z.Djumayeva, I.Elmurodova, M.Panjiyeva, N.Umbarova, A.Axmedov, A.Normurotova, A.A’zamqulov, O.Ergasheva, M.Toshtemirova, A.Yusupov, D.Meliyeva, H.Allayeva, N.Ibragimova, N.Xolmirzayev, O.Karimova, M.Rahmonova, A.Amirqulov

Taqrizchilar:
M.X.Shomirzayev – Termiz davlat universiteti professori, pedagogika fanlari doktori

R.Xidirov – Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti dotsenti, filologiya fanlari nomzodi

N.R.Atamurodov – Termiz davlat universiteti dotsenti, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

To‘plamga kiritilgan maqolalarning mazmuni, ilmiy salohiyati va dalillarning haqqoniyligi uchun mualliflar mas’uldirlar.

ISBN: 978-9910-724-74-9

© Boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga ta’lim-tarbiya berishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o‘rni
© “Surxon ilm nashri” nashriyoti, 2024-yil.

vazifalarning ijrosini ta'minlash, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni yanada rivojlantirish, qulay ishchan muhitni yaratish, tashkil etilayotgan tadbirkorlik sub'ektlari hisobiga yangi ishchi o'rinlarini yaratishda tijorat banklarining imtiyozli mikrosarmoyalari muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston Resrublikasining «Tadbirkorlar faoliyati erkinligining kafolatlari to'g'risida»gi qonuni //O'zbekiston Resrublikasi banklari tomonidan kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qullab-kuvvatlash bo'yicha konunchilik hujjatlari to'plami. - T.:«O'zbekiston», 2002. 46-72-betlar.

2. O'zbekiston Resrublikasi «Xususiy korxonalar to'g'risida»gi qonuni - T.: «Adolat», 2005. 107-114-b.

3. Xurramov K. M. Tadbirkorlikni milliy iqtisodiyotdagi o'rni, mohiyati va mezonlari. «Муғаллим ҳәм үзликсиз билимлендириў» Илмий-методикалық журнал. 2023 uil № 2. 145-150 betlar.

4. Xurramov K. M. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari. "Xalqaro tajribalar asosida professional ta'lim muassasalarining yangi qiyofasini yaratish va kadrlar tayyorlashni sifat bosqichiga olib chiqishning muammo va yechimlari" mavzusidagi xalqaro ilmiy–amaliy anjuman materiallari to'plami. Toshkent. 2024-yil 9–noyabr. 392-395 betlar.

ИННОВАЦИОН ЁНДАШУВ АСОСИДА УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИДА БОШҚАРУВ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ИМКОНИЯТЛАРИ ХУСУСИДА

Расулов Акбаржон Номозович

Чирчиқ давлат педагогика университети"Менежмент" кафедраси мудири

Абдураҳимова Дилшода Абдухалим қизи

Чирчиқ давлат педагогика университети"Менежмент" кафедраси Таълим муассасаларининг бошкаруви йуналиши 2-босқич 23/1 гуруҳ магистири

Шамситдинова Бегзода Мардонбек қизи

Чирчиқ давлат педагогика университети "Менежмент" кафедраси Таълим

муассасаларининг бошкаруви йуналиши 2-босқич 23/1 гуруҳ магистири

Амирхонов Ёдгорбек Обиджон ўғли

Чирчиқ давлат педагогика университети “Менежмент” кафедраси Менежмент йўналиши 1-босқич 24/1 гуруҳ талабаси

Абдумуратова Фотима Фуркат қизи

Чирчиқ давлат педагогика университети “Менежмент” кафедраси Менежмент йўналиши 1-босқич 24/1 гуруҳ талабаси

Аннотация: Мақолада инновацион ёндашув асосида умумий ўрта таълим мактабларида бошқарув фаолиятини ташкил этиш имкониятлари хусусида фикр юритилган.

Таянч сўз ва иборалар: бошқарув, **технология** инновацион, ёндашув, таълим-тарбия**, иқтисодиёт,** педагогик инновациялар, инновацион жараён, инновацион фаолият, тадбиркорлик, ишлаб чиқариш.

Президентимиз Ш.М.Мирзиёев таъкидлаганидек: **“Фарзандларимиз мактабдан қанчалик билимли бўлиб чиқса, юқори технологияларга асосланган иқтисодиёт тармоқлари шунча тез ривожланади, кўплаб ижтимоий муаммоларни ечиш имкони туғилади. Шундай экан, Янги Ўзбекистон остонаси мактабдан бошланади десам, ўйлайманки, бутун халқимиз бу фикрни қўллаб-қувватлайди”.** Бугунги ижтимоий ва иқтисодий шароитларда инновационлик асосан таълим фаолиятининг аниқ ва уйғун ҳолда ташкил этилишига боғлиқ бўлади. Мана шунга боғлиқ ҳолда бош рол энг аввало, ташкилот раҳбарига ажратилади, чунки, айнан унинг касбий ва шахсий сифати бутун таълим жараёни қанчалик самарали ташкил этилганлиги боғлиқ бўлади. Фақат таълим муассасаси раҳбари раҳбарликнинг тўғри фаолиятини танлаш орқали таълим муассасасидаги инновацион жараёнларга самарали таъсир кўрсатиши мумкиндир. Бу борада мос ҳолдаги бошқарув фаолиятининг шакллантирилиши ҳисобига умумтаълим мактабининг барқарор инновацион ривожланишини таъминловчи бошқарув киши, жамият ва

давлатнинг манфаатлари йўлида замонавий таълимни ривожлантиришнинг объектив эҳтиёжи бўлиб ҳисобланади.

Мактабнинг инновацион ривожланишини бошқаришни такомиллаштириш учун энг аввало, “инновация”, “инновацион жараён”, “инновацион фаолият”, “инновацион салоҳият”, “инновацион ресурс” каби тушунчаларнинг моҳиятини англаб олиш лозим бўлади.

“Инновация” тушунчаси биринчи бор XIX асрда маданий антропология тадқиқотларида пайдо бўлди ва бунда у бир маданиятнинг иккинчи маданиятга айрим элементларнинг киритилишини англатар эди. Бундай ёндашув маданиятдаги ўзгаришларни вақт ва маконда турли хил тезликда борадиган диффузия жараёни сифатида олиб қаралар эди. Инновация одатда “нуқсон”, берилган этнос учун “универсал” бўлган нарсаларнинг бузилиши деб қабул қилинар эди. Анъаналардан ташқарига чиқувчи нарса инновация бўлиб саналади ва бундай позиция бугунги кунларда ҳам ҳалигача кенг тарқалгандир.

Инновациялар муаммосини ишлаб чиқиш борасида ижтимоий-иқтисодий тадқиқотлар соҳасида катта тажриба тўплангандир. Турли хил олимлар бу тушунчани ўз тадқиқотларининг объекти ва предметидан келиб чиқиб талқин қиладилар. Инновацияларни тадбиркорлик руҳи билан мотивацияланган ишлаб чиқариш омилларининг илмий-ташкилий комбинацияси сифатида талқин қилиш мумкин. Инновацияларнинг ички мантиғида иқтисодий ривожланишни динамиклаштиришнинг янги ҳолати деб қараш мумкин.

“Таълимдаги инновациялар” ва “педагогик инновациялар” тушунчалари синонимлар сифатида педагогик инноватиканинг категориая аппаратига илмий жиҳатдан асосланиб, киритилди. Лекин, А.В.Хуторскийнинг таълимдаги инновацияларни учта – ижтимоий-иқтисодий, психологик-педагогик ва ташкилий-бошқарув жиҳатларидан олиб қараш мумкинлиги ҳақидаги фикри билан келишган ҳолда, биз педагогик инновациялар бу санаб ўтилганлар ичидан фақат иккинчи жиҳатига тегишли деб ҳисоблаймиз.

Умумтаълим муассасасидаги инновацион фаолият ҳам янги методлар, методикалар, воситалар, технологиялар, ўқув дастурлари ва шу кабиларнинг

яратилишига, ҳам уларни ўзлаштириш, улардан фойдаланиш ва уларни тарқатишга йўналтирилади. Шунинг учун шартли равишда инновацион фаолиятнинг қуйидаги турларини ажратиб кўрсатиш мумкин:

1) таълим янгиликларини яратиш, ишлаб чиқиш бўйича фаолият (яратувчанлик ёки назарий);

2) таълим янгиликларини ўзлаштириш бўйича фаолият (прагматик);

3) таълим янгиликларидан фойдаланиш бўйича фаолият (амалий);

4) таълим янгиликларини тарқатиш бўйича фаолият (тарғиботчилик).

Инновацион фаолиятнинг ҳар бир тури инновацион жараённинг маълум бир босқичи билан боғланган. Инновацион фаолиятни агар янги воситанинг ўзлаштирилиши умумтаълим муассасасини ривожлантириш вазифаларини ҳал қилишга имкон берадиган бўлса, муваффақиятли деб ҳисобланиши лозим.

Инновациялар ўз-ўзидан пайдо бўлиб қолмайди, улар илмий изланишларнинг, айрим ўқитувчилар ва бутун жамоанинг илғор педагогик тажрибаларининг натижаси бўлиб ҳисобланади. Ҳозирги вақтларга келиб кўплаб таълим амалиётлари, шу жумладан умумтаълим мактабларидаги амалиётлар ҳам шу даражада мураккаблашиб кетиб, тез-тез турли хилдаги янгликларга дуч келинмоқдаки, янгиликларни жорий қилиш ўтган даврлардагига қараганда стихияли тарзда амалга ошмай қолмоқда, оддийгинасига кўчириб қўя қолиш ўрнига эндиликда рационал бошқарувни талаб қилмоқда. Мана шунга боғлиқ ҳолда XX аср охирларига келиб илм-фан ва амалиётнинг янги тармоғи – ижтимоий инновацияларни бошқариш юзага келди.

Бошқарув – бу барча субъектларнинг ташкилотнинг пайдо бўлиши, барқарорлашуви, оптимал амал қилиши ва албатта ривожланишини таъминловчи мақсадга қаратилган фаолиятидир. Мазкур таъриф иккита муҳим моментни қайд этади: биринчидан, исталган бошқарув мақсадга қаратилган фаолиятдир; иккинчидан, бошқарув қолган фаолият турларидан ўзининг мақсади билан фарқ қилади. Лекин бу таъриф ўзига хос фаолият сифатида бошқарувнинг мазмунидаги хусусиятларни тўла ёритиб беролмайди. Ҳозирги

замон шароитларида мактабни бошқариш мураккаб жараён бўлиб, унинг таркибий қисмлари бўлиб мақсадлар ва вазифаларни танлаб олиш, ўқув-тарбиявий ишларнинг эришилган даражасини ўрганиб чиқиш ва таҳлил қилиш, ўқувчилар ва педагоглар жамоалари фаолиятини ташкил этиш, ўқитиш ва тарбиялаш даражасини ошириш учун оптимал йўлларни танлаб олиш кабилар ҳисобланади.

Мактабни бошқариш – бу ўқув фанларини чуқур ўрганиш, шахснинг ҳар томонлама ривожланиши ва касбни онгли равишда танлаб олишга тайёрлаш мақсадларида ўқув-тарбиявий жараёнларда ўқитувчилар ҳамда ўқувчиларнинг вақти ва кучларидан рационал фойдаланишга йўналтириладиган мактаб маъмуриятининг илмий асосланган ҳаракталаридир. Бу масалаларнинг ҳал қилиниши мактаб раҳбари ва педагогларнинг илм-фан ва илғор тажрибаларнинг энг янги ютуқлардан, жамоадаги ўзаро муносабатлардан, педагоглар ва ўқувчиларнинг инновационлигидан ижодкорона фойдалана олиш маҳоратига боғлиқ бўлади. Умумтаълим мактабида инновацияларни бошқариш – бу ижодий инновацион фаолиятга қобил бўлган таълим субъектлари шахсининг оёққа туришларига йўналтириладиган муносабатлар тизимининг тузилишидир.

Хулоса қилиб, шуни таъкидлаш лозимки: инновацион ёндашув асосида ҳар доим умумий ўрта таълим мактабларида бошқариш қобилиятини доимий равишда ўз устида мустақил изланиб, инновацион ёндашув асосида фаолият олиб бориши зарур.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 29 апрелдаги “Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5712-сонли Фармони.
2. Ахлидинов Р.Ш. Мактабни бошқариш санъати. –Тошкент, Фан, 2006. –284 б
3. Джураев Р.Х., Турғунов С.Т. Таълим менежменти. Ўқув қўлланма. –Тошкент: Ворис, 2006. -258 б.

4. Пўлатов Ш.П. Таълим менежменти, ёхуд таълим муассасасини илмий-методик бошқариш стратегияси. Ўқув-методик қўлланма. –Тошкент: Ёш куч, 2019. -582 б.

5. Р.Ж.Эшмуҳаммедов, А.А.Абдуқодиров, А.Х.Пардаев ”Директорнинг иш китоби”(амалий тавсиялар)-Т :2007.

MAKTAB MENEJERLARIDA KOMPETENTLIKLARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI

Abduxakimova Nafosat Xasan qizi
Buxoro innovatsiyalar universiteti
Pedagogika nazariyasi va tarixi ta’lim yo‘nalishi 1- bosqich magistri,
Xaydarova Ulbeke Aqilbek qizi
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
“Maktab menejmenti” yunalishi 3-bosqich 22-1 guruhi talabasi,
Kerimkulova Nargiza Erlan qizi
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
“Maktab menejmenti” yunalishi 3-bosqich 22-1 guruhi talabasi,
Maxamatova Madinabonu Go’lom qizi
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
“Menejment” yunalishi 1-bosqich 24-1 guruhi talabasi,
Riskimboyeva Zilola Ilxombek qizi
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
“Menejment” yunalishi 1-bosqich 24-1 guruhi talabasi

Annotatsiya: Maqolada maktab menejerlarida kompetentliklarini rivojlantirish imkoniyatlari to‘g‘risida fikr yuritilib, tavsiyalar berilgan.

Tayanch so‘z va iboralar: Stpategiya, tashkilot, kompetentlik, menejer, emotsional, kompetensiya, ehtiyoj, ta’lim-tarbiya, refleksiv, individual sifatlar, ko‘nikma, instinktiv, pedagogika, psixologik, demokratik.

MUNDARIJA

O.A.Ruziyev	Anjuman qatnashchilariga	3-4
I SHO‘BA: O‘RTA UMUMIY TA’LIM VA OLIY TA’LIM INTEGRATSIYALASHUVI HAMDA XORIJ TAJRIBASI		
Sh.O‘.Turdaliyeva	Ingliz tilidagi gibridizatsiya hodisasini tilning nutq tovushlari va so‘zlar darajalarida o‘rganish	6-16
B.Yu.Xushbakova S.Q.Yunuisova	Xorijiy tajribalarda tarbiya masalalari: yondashuvlar, taktikalar va natijalar	16-20
T.S.Meliboyeva B.R.Murodova	Kichik yoshdagi o‘quvchilarning intellektual imkoniyatlarini rivojlantirish usullari	20-23
II SHO‘BA: BOSHLANG‘ICH TA’LIM SIFATINI OSHIRISHDA GUMANITAR VA IJTIMOIY-IQTISODIY SOHALARDAGI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR TADBIQI		
M.J.Gadoyeva	Boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga musiqaviy tarbiya berishning shakllari	24-27
N.N.Ro‘ziboyeva	Boshlang‘ich sinflar kesimida sifat mavzusini mazmunli o‘qitish	27-32
O.Ergasheva N.Abdiyeva	Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ilmiy-ijodiy faoliyatini takomillashtirish	32-36
S.Hakimaliyeva *Sh.Qurbonaliyeva*	Boshlang'ich sinflar ona tili darslarida zamonaviy metodlardan foydalanish	36-40
B.Z.Muhammadiyeva	Ijtimoiy pedagogik faoliyatda qo‘llaniladigan metodlar	40-42
M.Eshniyazova	Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf hazratlarining "Baxtiyor oila" asari haqida	42-43
X.K.Pardayeva I.D.Xaydarova	Boshlang‘ich sinflarda tabiiy fanlarni o‘qitishni tashkil etishda pedagogik mahorat	43-47
D.O.Tursunova M.J.Xolova	Boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga tarbiyaviy ta’sir etish metodlari	47-51
L.R.Saidova M.F.Salohiddinova	Ta’lim jarayonida ta’lim metodlari va vositalari	51-56
M.X.Xayitova M.A.Xujmanova N.N.Xurramova	Xalqaro baholash dasturi asosida o‘quvchilarning bilimini baholash metodologiyasi	57-62
N.I.Shoymardonova M.S.Temirova	Tabiiy fanlarning turli aspektlari: haqiqiy dunyo qonunlarini o‘rganish	62-66
N.U.Saidolimova P.Sh.Shamsiddinova	Ta’lim muzmunining hayotiy ko‘nikmalar bilan bog‘liqligi	66-70
R.R.Egamberdiyeva	Boshlang‘ich sinflarda tabiiy fanlarni	70-74

S.T.Misirova	oʻqitishda pedagogik texnologiyalar	
III SHOʻBA: ILM-FAN, MADANIYAT VA INNOVATSIYALAR ORQALI BOSHLANGʻICH TAʼLIMNI RIVOJLANTIRISH		
Sh.I.Musurmonova S.S.Ochildiyeva	Boshlang`ich sinf o`quvchilarini ma`naviy tafakkurini tarbiyalash – pedagogik muammo sifatida	75-78
Ф.А.Ҳамроева қизи Д.М.Ҳайитназарова	Китоб муҳимтарин воситаи маърифати ҷомеа	79-82
Ф.Х.Рашидова Х.З.Шарафуддинова	Тарбияи ахлоқиву маънавӣ ва эстетикии донишҷӯён яке аз вазифаҳои муҳимтарини замони муосир	82-87
Б.С.Бобоев Д.Ш.Ҷобиров	Тарбия унсури муҳими раванди таълим	87-91
П.Р.Ибодуллоева Н.Х.Исматиллаева	Таъсири технологияҳои иттилоотӣ дар тарбияи насли наврас ва ҷавон	92-96
С.Ҳ.Нурова З.Қ.Оллоқулова	Манбаъҳои иттилоотӣ ва таъсири он дар тарбияи ахлоқи ва маънавии насли ҷавон	96-100
Ҷ.Ф.Саидов Ҷ.К.Солиев	Масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд	101-104
IV SHOʻBA: BOSHLANGʻICH SINF OʻQUVCHILARIGA TAʼLIM VA TARBIYA BERISHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI		
R.S.Roʻziyeva Sh.O.Toshmuradova	Badiiy asarlarni tahlil zamonaviy taʼlim texnologiyalaridan foydalanish	105-111
С.О.Эрниёзова	Консепсия – асоси тарбияи миллӣ	111-115
М.Б.Аҳророва М.Ш.Бобоева	Тарбияи ватандустӣ ва ифтихори ватандорӣ дар афкори ҷавонон	115-120
S.A.Botirova N.U.Jourayeva	Boshlangʻich sinf oʻquvchilar tarbiyasida xalq ogʻzaki ijodi namunalarining oʻrni	120-123
U.A.Sattarov S.A.Toshtemirov	Taʼlimning tayanch bosqichida interfaol metodlardan foydalanish	124-127
Z.O.Omonturdiyeva U.N.Saparova	Kichik yoshdagi o’quvchilarni milliy tarbiya asosida tarbiyalash	127-132
A.Sh.Ermamatova S.M.Joʻraqulova	Boshlangʻich ta'lim fanlarini oʻqitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish	133-137
Ҳ.Н.Ашуров А.С.Хаитов Э.Б.Қаландаров	Ташаккули завқи китобхонии хонандагони хурдсол тавассути ташкили корҳои беруназсинфӣ	137-141
D.Shuhratova M.Togʻayeva	Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalarning taʼlim tarbiyasi borasidagi tarjimalar va zamonaviy yondashuvlar	141-145
Ш.Т.Махмаражабова	Тарбияи экологӣ – вазифаи муҳими рӯз	146-150

Ғ.С.Махмасаидова		
Ш.Қ.Юлдашова М.К.Зарипова	Тарбияи ҷавонон – масъулияти бузург	150-154
Z.M.Jumayeva B.O‘.Xayrullayeva L.Sh.Toshpo‘latova	Boshlang‘ich sinflarda o‘qish savodxonligi darslarini zamonaviy metodlar bilan tashkil etish	154-158
K.H.Badalov	Imitatsion paradigma va uni ta`limga tatbiq etish masalalari	158-162
G.Olimova	Boshlang‘ich ta’limda zamonaviy yondashuvlar asosida fanlararo integratsiya imkoniyatlari va steam texnologiyasi	162-164
M.Q.Nurulloyeva M.O.Zikiryayeva	Ta’lim va tarbiyaning uzviy bog‘liqligi	164-167
F.B.Odinaboboyev	Milliy hunarmandchilikning mexanizmlarini rivojlantirish orqali kasbiy tarbiyani takomillashtirish (1-4-sinflar misolida)	167-175
F.B.Odinaboboyev J.M.Islomov	Yuqori sinf o‘quvchilari tarbiyasida “tarbiya” fanining o‘rni	175-178
И.Б.Жоникулов	*Заботливая школа и гуманная педагогика: Путь к целостному развитию личности*	178-183
Г.Оразалиева	Педагогическая поддержка детей с нарушениями опорно-двигательной сферы в процессе инклюзивного образования	183-186
М.Иброхимова	Инклюзивное образование: путь к равенству и справедливости	186-189

G.B.Tag‘onova M.B.Aliyorova N.U.Narzullayeva N.B.Shokirova	Alohida yordamga muhtoj bo‘lgan bolalarni inklyuziv ta’limga jalb qilish	190-192
G.B.Tag‘onova G.X.Toshtemirova M. B.Abduraxmonova J. A.G‘afforova	“Mehrli maktab” larni tashkil etish va uning bugungi kundagi ahamiyati va afzalliklari	193-195
G.B.Tag‘onova D.T.Umaraliyeva Sh.A.Matkarimova G.K.Qobilova	Inklyuziv ta’lim jarayonida pedagog va rahbaryatning oldida turgan vazifalari	196-199
G.B.Tag‘onova Z.M.Mo‘ydinova F.F.Qahhorjonova A.U.Yolqinova	Aqliy rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan bolalarni inklyuziv ta’limga jalq qilishda yaratiladigan shart-sharoitlar	199-202
G.B.Tag‘onova R.Sh.Ziyoviddinova A.S.Muxiddinova D.B.Mamatqulova	Inklyuziv ta’limda pedagogik jarayonni tashkil etish yo‘llari	202-204
M.G‘.Dehqonova *S.P.Isroilova* *A.X.Kenjaboyev* *Z.R.Ortiqova*	Maktabdan keyingi ta’limda zaif eshituvchi bolalar kasbiy malakalarni shakllantirishda shaxslararo munosabat o’rnatish	205-208
M.J.Sharipov Z.E.Yusupova G.A.Davronova U.J.Hamidova	Inklyuziv ta’lim sharoitida o‘qituvchi va tyutorning samarali hamkorligi	209-213
G.B.Tag‘onova M.B.Aliyorova N.U.Narzullayeva N.B.Shokirova	Alohida yordamga muhtoj bo‘lgan bolalarni inklyuziv ta’limga jalb qilish	214-216
Sh.N.Ibadullayeva D.O’tkirova S.Muvassarova	Inklyuziv ta’lim sharoitida intellektida yengil muammolari bo’lgan bilan differensial ishlashning pedagogik-psixologik aspektlari	217-220
Хамидова М.О. *М.Г.Бердибаева* *Пак Т.Владимировна* *Н.Панарина*	*Заботливая школа и гуманная педагогика: Путь к целостному развитию личности*	221-225
F.U.Qodirova M.N.Normurodov	Eshitishda nuqsoni bo‘lgan bolalarida tabiatga muhabbat xissini tarbiyalashning samarali yo‘llari	225-228
О.С. Ишматова М.М.Жумабаева	Особенности развития речи ребёнка в раннем возрасте	228-232

Sh.X.Kobilova *D.S.Erkinboyeva*	Inklyuziv ta’lim tizimi va uni jamiyat orasida keng miqiyosda targ’ib qilish uchun chora-tadbirlar	233-237
F.U.Qodirova U.I.Jaxonova G.M.Joldibayeva A.O‘.Jumayeva	Axborot kommunikatsion texnologiyalar imkoniyati cheklangan bolalarni inklyuziv ta’limga tayyorlash omili sifatida	237-239
О.С.Ишматова Ж. А.Аскарова А.Ш.Абдуллаева	Заботливая школа в узбекистане: инклюзивное образование и поддержка детей с особыми потребностями	240-249
F.U.Qodirova Sh.F.Xabibullayeva S.Sh.Tuychiyeva M.S.Turobova	Inklyuziv ta’lim sharoitida intellektida yengil muammolari bo‘lgan bolalar bilan differensial ishlashning pedagogik-psixologik aspektlari	250-253
B.Sh.MADARTOV *K.N.SODIQOV* *X.A.TOVOSHOVA* *M.A.BO‘RIBOYEVA*	Aqli zaif boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘quv-ijtimoiy faoliyatini takomillashtirishning pedagogik-psixologik aspektlari	254-257
M.G‘.Dehqonova *L.J.Umidova* *Z.N.Navro’zova* *U.J.Uzoqbayeva*	Alohida ehtiyojga ega bo’lgan bolalarning oilaga moslashishi uchun muhim omillar	258-261
О. С.Ишматова З.Н.Исакова Р.Р.Аксанова Р.Э.Каюмова Д.О.Садирхонова	Роль дефектолога в инклюзивном образовании	261-264
Sh.X.Kobilova R.D.Nematullayeva F.M.Umirzoqova N.N.Imomova S.I.Davronova	Imkoniyati cheklangan, uzoq muddat davolanishga muhtoj bolalar ta’limi bo‘yicha chet el tajribasi	265-267
G.B.Tag‘onova M.B.Aliyorova N.U.Narzullayeva N.B.Shokirova	Alohida yordamga muhtoj bo‘lgan bolalarni inklyuziv ta’limga jalb qilish	267-270
F.U.Qodirova *M.B.*Suyunova Sh.D.Sagdiyeva F.S.Ro‘zmetova	Nutq ustida ishlashning tizimli yondashuvlari orqali eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarni inklyuziv ta’limga tayyorlash	270-273
M.Dehqanova *R.Baratbayeva* *Sh.Ergasheva*	Maktabgacha yoshdagi o’zlashtirishda qiynalayotgan bolalarni bilish jarayonlarini rivojlantirish	274-280

A.G‘aniyev		
M.Safiyeva B.Bekchanova S.Bobomuradova M.Dadamirzayeva E.G‘aniyeva	Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarini tarbiya fanini o‘qitishga tayyorlashning samarali usullar	280-283
F.Qodirova Z.Xolmirzayeva G.Xolmurodova R.Xudoyqulova	Inklyuziv ta’lim jarayonida matematika fanini o‘qitishda tizimlilikning o‘rni va ahamiyati	283-287
Ш.Кобилова Р.Мадартов У.Султонова М.Махмудов	Педагогические факторы доступа детей с ограниченными возможностями к современным образовательным услугам	287-291
F.Qodirova Z.Nabiyeva Z.Muslimova J.Mansurova	Ixtisoslashtirilgan davlat talim muassasalarida tarbiyaviy ishlarni samarali tashkil etish orqali o‘quvchilarni inklyuziv ta’limga tayyorlash	292-296
M.A.Safiyeva A.Abduvaxidova Z.Atabekova M.Aytmuxamedova S.Baratova	Oliy ta’lim muassasalarida bo‘lajak pedagoglarni inklyuziv sharoitida ishlashga tayyorlashning mexanizmlari	296-199
R.M.Qayumova Z.M.Sultonmahmudova X.A.Jumayeva O.A.Xakimova	Ruhiy rivojlanishi sustlashgan bolalar nutqidagi kamchiliklarni bartaraf etish yo‘llari	300-304
F.U.Qodirova Sh.A.Abduazizova M.B.Abduvoxidova I.Ashuraliyeva	Boshlang‘ich ta’lim texnologiya darslarida integratsion yondashuvlardan foydalanishning rivojlantiruvchi motivatsion imkoniyatlari	304-307
M.Safiyeva B.Bekchanova S.Bobomuradova M.Dadamirzayeva E.G‘aniyeva	Bo'lajak tiflopedagoglarni tayyorlashda mustaqil ta'lim samaradorligini oshirish	307-310
M.Dehqonova Z.*Nuraliyeva* *D.Sherqo’ziyeva*	Matematikani o’rganishda matematik terminlarni tushunishdagi qiyinchiliklarni bartaraf etish	310-312
F.Qodirova O‘.Axmadaliyeva Sh.Bo‘ronboyeva P.Boyqulova	Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalarni nutqiy jihatdan inklyuziv ta’limga tayyorlashda yakka mashg‘ulot o‘qituvchilari faoliyatining ahamiyati	312-315
Хамидова М.О.	Педагогическая поддержка детей с	315-319

Аскарова Д Тохтиева А Одильбекова Б	нарушениями опорно-двигательной сферы в процессе инклюзивного образования	
Madiyarova Sh Saidqulova O Suvonqulova D *Tangriberdiyeva L*	Autizm sindromli bolalarda olib boriladigan korreksion metodlar va terapiyalar	319-325
F.Qodirova P.Boyqulova Q.Elmurodova M.Erboyeva	Uyda yakka tartibdagi ta’limga jalb etilgan bolalarni inklyuziv muhitga jalb etish masalalari	326-328
Safiyeva M Qaxramonova M Ravshanova Sh Raximova D Raximova M	Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalarni maktab ta’limiga tayyorlashning samarali yo‘llari	329-331
Хамидова М.О. Талипова Ф Сейсенова А Юсупова А	Инклюзивное образование: путь к равенству и справедливости	331-335
Qodirova F Eshqo‘ziyeva S G‘aybilloyeva M Hamidova D	Inklyuziv ta’limda axborot kommunikatsion texnologiyalardan foydalanishning o‘rni va imkoniyatlari	335-338
Orifjonova E Fayziyeva N Tog‘ayeva H Shuxratova K	Alohida ehtiyojli bolalarning ta’lim olishga bo‘lgan huquqlarini ta’minlashda inklyuziv ta’limning joriylanishi	339-344
Qodirova F Hayotova D Ko‘palova N Maxkamova N	Inklyuziv ta’lim sharoitida boshlang‘ich sinflarda matematika fanini o‘qitishning zamonaviy texnologiyalari	345-349
Ш.Кобилова Д.Эркинбоева М.Абдумаликова С.Давронова	Эффективность раннего выявления детей с ограниченными возможностями в условиях инклюзивного образования	349-354
F.Qodirova Sh.Mussiyeva S.Muvassarova S.Namozova	Aqli zaif bolalar faoliyatini tashkil etish yo‘llari	345-357
A.To‘xtamurodov M.Sharipov M.Usmonova S.Mamadiyorova	Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqiy nafasni tarbiyalash	357-361

F.Qodirova Sh.Nuriddinova R.Otajonova M.Rahmatova	Mustaqil ta'limning talabalar kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishdagi ahamiyati va vazifalari	361-364
G.Tag'onova Z.Mo'ydinova F.Qahhorjonova A.Yolqinova	Aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni inklyuziv ta'limga jalq qilishda yaratiladigan shart-sharoitlar	364-367
Ibadullayeva Sh.N. Madartov B. Sodiqov K.	Inklyuziv ta'limga eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarni nutq ustida ishlashning tizimli yondashuvlari orqali tayyorlash	368-371
F.Qodirova M.Raxmonova U.Rixsitillayeva Sh.Sapayeva	Talabalarning mustaqil ta'lim jarayonida faollashtirishning ahamiyati	371-374
X.Pardayeva S.Kenjaboyeva Z.Po'latova Sh.Sultonova	Nutq nuqsonlarini bartaraf etishda logo-trening	374-379
G.Tag'onova D.Umaraliyeva Sh.Matkarimova G.Qobilova	Inklyuziv ta'lim jarayonida pedagog va rahbaryatning oldida turgan vazifalari	379-382
F.Qodirova S.Sherbo'tayeva B.Soataliyeva S.Sultonova	Maktabgacha yoshdagi koxlear implantli bolalar ta'lim tarbiyasini tashkil etishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	383-386
N.Egamberdiyeva D.Norova M.Niyozmurodova E.Samadova	Nutq nuqsonlarining sababi sifatida bilingvizm	387-391
M.Dehqanova *R.Baratbayeva* *Sh.Ergasheva* *A.G'aniyev*	Maktabgacha yoshdagi o'zlashtirishda qiynalayotgan bolalarni bilish jarayonlarini rivojlantirish	391-397
F.Qodirova S.Ulxodjayeva O.Umaraliyeva Sh.Vaxabova	Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitishning zamonaviy usullari	397-400

G.Tagʻonova G.Toshtemirova M.Abduraxmonova J.Gʻafforova	“Mehrli maktab” larni tashkil etish va uning bugungi kundagi ahamiyati va avfzalliklari	400-403
M.Dehqonova *L.Abduvoitova* *S.Asqarova* *R.Axmadova*	Koʻrishida nuqsoni bo’lgan bolalar bilan korreksion ishlarni tashkillashtirish	403-407
F.Qodirova B.Samadov Z.Ernazarova M.Ashrapova	Koxlear implantatsiyaning imkoniyatlari	407-410
B.Tagʻonova G.Mirzaliyeva S.Mahmudova I.Ahmedova	Alohida yordamga muhtoj va uzoq muddat davolanishga muhtoj bolalar ta’limi	411-414
M.Dehqonova *D.Ernazarova* *A.Abdujalilova* *S.Aminova*	Imo-ishora nutqining rivojlanishida filologik qarashlar	415-423
G.Tagʻonova S.Aliyeva Z.A'zamova F.Bozorova	Alohida yordamga muhtoj bolalarni inklyuziv, uy ta’limi va “mehrli maktab”larga bolalarni jalb etish	423-426
Д. О.Химматалиев Э.Фахриддинова Э.Абдиева	Индивидуал таълим траекторияси	426-431
L.Sadullayeva Oʻ.Sharipov	Ta'lim va tarbiyaning o'zaro hamohangligi va bog'liqligi	432-435
F.Oblaqulova S.Sultonova	O'qitish usullari va strategiyalarining foydalanilishi va ularning talaba va o'qituvchi sinfdagi dinamikalarga ta'siri	435-438
A.Primqulova A.Kuralova	Bobur va Boburiylar davridagi iqtisodiy gʻoyalar	438-441
N.Yangiboyev S.Kunushev	Kasbga yo'naltirish tizimini yo'lga qo'yishda „Ustoz-shogird" faoliyatini rivojlantirishdagi muammolar va imkoniyatlar	441-446
O.Sirojiddinov	Ta’lim klasteri sharoitida talabalarning kompetensiyalarini rivojlantirish va pedagogik shart-sharoitlari mazmuni	447-451
M.Abdixamitova N.Tursunmuradova	Tadbirkorlikni investitsiyalashning ustuvor yoʻnalishlari	451-455

Sh.Shonazarov J.Dauletbayeva M.Namozova	Ta'lim klasterni amalga oshirishning imkoniyatlari xususida	455-460
Химматалиев Д.О. Омонова Н.П. Маматқулова Г. Жуманова Г. Тиловбердиев Ш.	Интегратив ёндашув асосида талабаларни касбий фаолиятга тайергарлигини такомиллаштириш	460-463
Химматалиев Д.О. Шамсутдинова Б. Талипова Ю Ғоппорова О. Абдиева Э	Таълим кластери шароитида ўқитувчи нуфузини оширишнинг моҳияти	463-466
Химматалиев Д.О. Абдурахмонова Д. Фахриддинова Э. Сирожиддинов О.И. Абдухакимова Н.Х.	Таълим кластери шароитида талабаларнинг креатив компетенцияларини ривожлантириш масалалари	466-469
Xurramov K.M. Baratova N.E. Xurramov B.I. Ibragimova S. B. O'tepova Sh. N.	Tadbirkorlikni kreditlash sistemasining rivojlantirish	470-474
Расулов А.Н. Абдураҳимова Д. А. Шамситдинова Б.М. Амирхонов Ё. О. Абдумуратова Ф. Ф.	Инновацион ёндашув асосида умумий ўрта таълим мактабларида бошқарув фаолиятини ташкил этиш имкониятлари хусусида	474-479
Abduxakimova N.X. Xaydarova U. A. Kerimkulova N.E. Maxamatova M.G. Riskimboyeva Z.I.	Maktab menejerlarida kompetentliklarini rivojlantirish imkoniyatlari	479-484
Suyarov A.M. Primqulova A.M. Kuralova A.G. Abdualimova Sh.F. Tajimuratov Sh	Innovatsion texnologiyalarning ta'lim tizimidagi o'rni	484-488
Sh.N.Raxmatullayeva	Umumiy o'rta ta'lim maktab o'qituvchilarining jamoani boshqarish imkoniyatlarini rivojlanitirishdagi asosiy yo'nalishlari	488-493

Sultanova D.A. Amanova H.A.	Umumta'lim muassasalarida boshqaruvning ahamiyati va uni rivojlantirish strategiyasi	494-498
Rustamov B.X. Eshbaeva M.M. Sayfiddinova S.M.	Vaqtni boshqarish qobiliyatni rivojlantirish usullari	498-501
Rustamov B.X. Sayfiddinova S.M.	Individual yondashuv asosida bo‘lajak menejerlarda vaqtni boshqarish qobiliyatini rivojlantirish usullari	501-506

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
DENOV TADBIRKORLIK VA PEDAGOGIKA INSTITUTI

BOSHLANG‘ICH TA’LIM METODIKASI KAFEDRASI

“BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARIGA TA’LIM-TARBIYA BERISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING O‘RNI” mavzusidagi
respublika ilmiy-amaliy anjuman
MATERIALLARI TO‘PLAMI
V QISM
2024-yil 18-sentyabr

Muharrir: M.Shomirzayev
Musahhih: S.R.Do‘stov
Texnik muharrir: A.Bo‘riyev
Kompyuterda sahifalovchi: A.Abdimurodov

Bosishga ruxsat etildi: 13.09.2024-yil.
Ofset bosma qog‘ozi. Qog‘oz bichimi 60x84 $^1/_{16}$.
“Times New Roman” garniturasi. Ofset bosma usuli.
Shartli b.t. 28,5 Adadi 100 nusxa. Buyurtma № 131.

TerDU nashriyot nashr-matbaa markazida chop etildi.
Manzil: Termiz shahri, Barkamol avlod ko‘chasi, 43-uy.